

Arbeiderpartiet.no

Sammen skaper vi framtida

Nord-Trøndelag Arbeiderparti
PROGRAM fylkestingsvalget 2015-2019

UTVIKLE – TJENE – SAMLE

Nord-Trøndelag i verden

Samfunnet endres raskt. Dette forutsetter reformer og endringer for at landet vårt skal være best mulig organisert.

Hvordan organiserer vi oss mest fornuftig i Nord-Trøndelag?

Kommunereformen preger samfunnsdebatten. Den pågående prosessen forutsetter endret kommunestruktur. Arbeiderpartiet ønsker å beholde det regionale forvaltnings- og folkevalgte nivået og mener det er viktig å utrede om dette best løses gjennom dagens fylkeskommuner/fylker eller gjennom større regioner.

Dette er viktig for å kunne ta ut de mulighetene som finnes i hele regionen, ikke bare byene og de største tettstedene.

For Midt-Norge er det viktig å styrke Trondheims posisjon nasjonalt, og at byens posisjon fører til vekst og utvikling i hele landsdelen. Et samla Trøndelag, eventuelt en større region, kan bedre sikre at distriktskommunenes interesser og muligheter blir ivaretatt. Det er av stor betydning at makt spres. Steinkjer må få en sentral rolle og bli styrket av samling til en større region.

Vi har i Trøndelag mer som samler enn som skiller oss:

- Marine og maritime ressurser
- Landbruk
- Mineraler
- Energi
- Kulturarv (Olavsarven, idrett, mentalitet, trønderlåna, Rosenborg osv)

Alt dette kan vi bedre utnytte og utvikle om vi samler kreftene.

Fordeling av oppgaver i samfunnet – mellom stat, region og kommune – vil være avgjørende for utviklinga. Et av kommunereformens mål er å styrke demokratiet. Skal dette lykkes, må det være reell overføring av oppgaver fra stat til kommune, og mellom stat og region, og flere og tyngre oppgaver for det regionale nivået enn i dag.

En fornuftig oppgavefordeling vil danne grunnlag for rasjonelle kommunestørrelser og å sikre gode tjenester til folket.

Vi vil:

- Utrede et folkevalgt og administrativt regionalt nivå for hele Trøndelag, eventuelt en større region, der Steinkjer som administrasjonssenter blir styrket.
- Arbeide for bedre oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene slik at det blir fornuftige oppgaver for både kommunene og det regionale nivået.
- Arbeide for at kommunereformen medfører en god kommunestruktur basert på frivillighet.
- Utvikle Nord-Trøndelag gjennom bedre infrastruktur og gode virkemidler for vekst og utvikling i næringslivet.
- Sikre gode virkemidler for at folk kan bo, arbeide og leve i hele fylket.

VERNE – FORNYE – FORPLIKTE

Klimautfordringene og miljøet

Klimaet er en av vår tids største utfordringer. Om vi ikke reduserer utslippene og fortsetter å forurense, vil vi stå overfor dramatiske konsekvenser. Bruk av fossile energikilder er viktigste årsak til at klodens klimaregnskap blir negativt. Å redde klimaet er en global oppgave der ingen kan frasi seg ansvaret. Alle må gjøre sin del av jobben. Norge må gå foran og gjennomføre tiltak som virker effektivt.

Nord-Trøndelag er en stor produsent av ren og fornybar energi i form av vannkraft. Det er mye å hente på renovering av gamle kraftverk, gjøre disse enda mer effektive og utnytte potensialet bedre. Det er også uutnyttede vannkraftreserver. Vindkraft vil i årene som kommer bli et stort og viktig supplement til vannkrafta, og utnyttelse av andre kilder til ren, fornybar energi er også mulig i vårt fylke. Forskning og ny og bedre teknologi kan gjøre disse kildene mer aktuelle og attraktive i årene som kommer.

Vi vil:

- Støtte utbygging av vindkraft i kystområder og si nei til vindkraftprosjekter i innlandet.
- Utnytte restkapasitet på vannkraft gjennom bygging av nye småkraftverk.
- Etterstrebe CO2-nøytral fylkeskommunal virksomhet gjennom god energiøkonomisering, lavenergi-løsninger og utnytte bioenergi i egne bygg og anlegg.
- Stille krav om klimavennlige innkjøp i fylkeskommunen og kommunene og stimulere næringsliv og private til det samme.
- Bygge ut sykkelveger/-stier.
- Rabattordninger for ungdom i kollektivtransport.
- Styrke Trøndelags profil som region for grønn industri, blant annet gjennom bruk av biogass og biomasse.
- Stimulere til forskning og utvikling som ivaretar miljøet og hindrer sykdom i marin sektor.

LEKE – LÆRE – LEVE

Likhet, likeverd og et godt liv

Alle barn og unge skal uavhengig av bakgrunn og funksjonsnivå ha mulighet til å virkeliggjøre drømmen om et godt og rikt liv. Dette er et av de viktigste virkemidlene for å utjevne sosiale forskjeller.

Den offentlige fellesskolen er ryggraden i det norske samfunnet. Lik rett og like muligheter til utdanning gir det mest rettferdige og likeverdige samfunnet. Ingen skal gå ut av skolen i Nord-Trøndelag uten å kunne lese og skrive.

Skal vi møte framtidens behov for kompetanse og mulighet for å skape morgendagens arbeidsplasser, må vi sikre velferd og vekst. Alle må ha reelle muligheter til å ta aktivt del i arbeids- og samfunnsliv. Økt gjennomføring i videregående opplæring er en forutsetning for å lykkes med dette. Vi må utvikle mer fleksible og tilpassede utdanningsløp som bidrar til at flere får denne muligheten.

Gjennom god ungdomspolitikkk skal vi sørge for at barn og ungdom får et trygt og godt grunnlag til å gjøre fornuftige valg som sikrer et godt liv. Å stimulere ungdom til deltakelse i politikk og organisasjonsarbeid er en del av dette.

Et godt samarbeid mellom skole og arbeidsliv er vesentlig for både å gi riktig opplæring og sørge for fullført fagopplæring. Lærebedrifter er helt nødvendig for å sikre nok lærlinge plasser.

Fylkeskommunen og kommunene må øke innsatsen for å ta inn lærlinger i egen virksomhet og etterspørre og foretrekke lærebedrifter når de innhenter anbud.

Det er et mål å øke kompetansenivået i Nord-Trøndelag i samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner, spesielt Høgskolen i Nord-Trøndelag. Tilgang til høyere utdanning innen regionen er viktig både fordi det gir flere mulighet til å skaffe seg slik utdanning, og fordi tilstedeværelsen av disse utdanningstilbudene gir mange positive ringvirkninger.

Livslang læring og mulighet for etter- og videreutdanning må gjelde for alle. Framtida vil avdekke nye behov for kompetanse og erfaring som betinger evne og vilje til nytenking og omstilling fra oss alle. Styrking av rådgivningstjenesten er viktig for å bidra til dette.

God fysisk og psykisk helse er avgjørende for den enkeltes livskvalitet og samfunnets evne til å skape og dele. Skal vi lykkes med å forebygge og stå imot epidemien av livsstilssykdommer, trengs en mobilisering for folkehelse og gode lavterskel aktivitetstiltak. Vi må også ha sterkere oppmerksomhet på forebyggende helsetiltak for skoleelever, herunder også rusforebyggende tiltak.

Tilgang på gode kulturopplevelser er viktig for bolyst og utvikling. Vi vil sikre et mangfoldig tilbud og gode møteplasser for både utøvere og forbrukere av kulturaktiviteter. Mulighetene må også sikres gjennom universell utforming av alle offentlige bygg og kommunikasjonsmidler.

Det er et mål for oss at den fylkeskommunale satsinga på kultur også skal bidra til et tolerant og inkluderende Nord-Trøndelag der alle er med.

Vi vil:

- Utvikle Oppvekstprogrammet sammen med kommunene.

- Gjennomføre tiltak slik at flere fullfører det 13-årige opplæringsløpet og ha gode tiltak for de som faller ut av det, blant annet mulighet for større fleksibilitet og mer praktisk rettet videregående opplæring.
- Styrke fagutdanninga og aktivt rekruttere for næringslivets og det offentliges behov for fagarbeidere.
- Stimulere entreprenørskap i skolen og sørge for tilbud om kompetanseutvikling for lærere i samsvar med dette.
- Videreføre det systematiske arbeidet med kvalitetsutvikling i videregående opplæring
- Øke kompetansenivået i fylket, herunder kvaliteten i lærerutdanninga, gjennom samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner, spesielt HINT.
- Gjennomføre forebyggende helsetiltak for elevene, spesielt på området psykisk helse og rusforebyggende tiltak.

UTVIKLE – BRUKE – BEVARE

Verdiskaping og ressursutnyttelse

Nord-Trøndelag er et fylke med lite folk og store arealer med betydelige naturressurser. Disse ressursene er grunnlag for en vesentlig del av verdiskapinga hos oss. Vi har også ressurser som ennå ikke er utnyttet, som mineraler, uutnyttede skogområder, bioenergikilder og biologiske ressurser i havet. Og vi sender råstoff ut fra fylket som vi bør kunne foredle mer av selv. Naturen gir oss altså enda flere muligheter.

Vi har stort sett arbeid for dem som bor her. Men vi trenger å bli flere, og da trenger vi mer å leve av. Vi trenger derfor en god politikk for videre utvikling av næringslivet i fylket vårt.

Landbruket med jordbruk, beitenæringer og skogbruk er vår viktigste næringsveg. Nesten hver femte av de yrkesaktive i fylket er sysselsatt her. Det er derfor viktig å kunne bidra til videre utvikling av næringa, slik at produksjon og arbeidsplasser opprettholdes. Reindrift er en sårbar næring som må sikres, og kunne utvikle seg, gjennom fornuftig areal- og ressursforvaltning.

Næringene på kysten, havbruk og fiske, gir store bidrag til verdiskaping i fylket. Oppdrett av laks er den næringa som vokser mest. Havet gir også andre muligheter for næringsutvikling gjennom utnyttelse av biologisk materiale hentet fra strandsonen og havbunnen.

Industriproduksjonen i fylket er i stor grad knyttet til foredling av naturressursene vi finner her, men også til oljeproduksjonen utenfor kysten. Kraftproduksjonen er i utvikling, mest innenfor vindkraftfeltet, hvor nordtrøndernes eget kraftverk, NTE, har en viktig rolle.

Nord-Trøndelag har mye å by på i reiselivssammenheng, både historie, kultur og natur. Det foregår en systematisk utvikling av tilbud til dem som vil besøke vårt fylke og til oss som bor her og ikke har opplevd hva som finnes her.

Skal vi fortsatt ha et naturgrunnlag for verdiskaping i Nord-Trøndelag, må vi ha en politikk for å bevare naturen. Vi må balansere bruk og vern. Vi må finne en balanse slik at vi ikke påfører naturen ubotelig skade, samtidig som vi må mulighet for å utnytte de naturforhold vi skal leve av.

I politikken for utvikling av vårt næringsliv er Regionalt utviklingsprogram vårt viktigste politiske redskap.

Viktige områder for utvikling av næringsliv er:

- Infrastruktur
- Samferdsel/transport
- Forskning og utvikling
- Kompetanse
- Kapital – Innovasjon Norge
- Arbeidskraft
- Gryndere

Vi vil:

- Regionalt utviklingsprogram skal være fylkeskommunens viktigste redskap for å bidra til utvikling av lokalt og regionalt næringsliv i aktivt samspill med Innovasjon Norge og andre virkemiddelaktører.

- Sikre nordtrøndersk offentlig eierskap av NTE slik at selskapet kan videreutvikles som landsdelens viktigste energileverandør.
- Medvirke til å utvikle industriell virksomhet knyttet til foredling av naturressurser i fylket, blant annet mineralleting- og utvinning.
- Være en pådriver for å forme den nasjonale landbrukspolitikken, utvikle kompetansemiljøet på Mære og etablere klynger som hever kompetansen og konkurransekraften.
- Fremme kystskogbruket som en viktig distriktsnæring. Stimulere til økt avvirkning og mer lokal tilvirking.
- Styrke og utvikle havbruksnæringa gjennom kunnskapsbasert utvikling av marin sektor og ved å prioritere veger og andre transportårer som sikrer trygg og rask transport av fisk og varer til næringa.
- Utnytte Nord-Trøndelags fortrinn som reisemål ved å fremme det historiske, naturen, kulturen og ressursgrunnlaget.

FANTASERE – OPPLÈVE – VOKSE

Mangfoldighet og et rikt liv

Arbeiderpartiet vil ha et kulturliv som er mangfoldig og hvor vi har felles møteplasser hvor man både kan være forbruker og utøver. Vi vil ha et kulturliv som appellerer både til massene og til særinteressene, et kulturliv som favner både barn og voksne; et kulturliv for alle.

Kultur handler også om deltakelse, om å være en del av et fellesskap. Frivillig innsats bærer en del av kulturen. Det er viktig å bygge opp under dette og lage gode koblinger mellom frivillighet og kultur.

En aktiv kulturpolitikk bidrar til å styrke næringsutvikling og kreativitet. Den skaper arbeidsplasser og er god distriktpolitikk. Kultur er også næring, og det er viktig at utøvere finner det fristende å bo og arbeide i vårt fylke.

Kultursatsning bidrar til større forståelse mellom mennesker, inkludering og integrering. Trygghet på egen kultur og språk er en viktig forutsetning for å kunne forstå andres. Vi har et spesielt ansvar for å ivareta det sørsamiske språket ved å fortsette arbeidet med blant annet å støtte sørsamisk litteratur og læremidler. Vi er blitt et samfunn med større mangfold. Det er viktig at det flerkulturelle perspektivet synliggjøres på alle felter i kulturlivet og at alle har mulighet til å delta.

Idretten er Norges største folkebevegelse. Gjennom tusenvis av aktiviteter gis barn, ungdom og voksne tilbud om personlig utvikling, samspillmuligheter og sosialt fellesskap gjennom trening, konkurranseaktivitet og dugnadsarbeid. Idretten er en arena for å utvikle gode holdninger, og den har stor samfunnsmessig betydning. Helhetlige oppvekstvilkår, bedre folkehelse, positiv integrering og nyttig organisasjonserfaring er gode eksempler på idrettens viktighet.

Det viktigste vi kan gjøre i helsepolitikken, er å sikre at færre blir syke. Derfor må vi forebygge og jobbe for en god folkehelse. God fysisk og psykisk helse er avgjørende for den enkeltes livskvalitet og for samfunnets evne til å skape og dele.

Alle har ansvar for egen helse. Men fellesskapet har også ansvar for alles helse. De tydeligste sosiale forskjellene finner vi innen helse. God fordelingspolitikk er god folkehelsepolitikk. Å få flest mulig gjennom videregående opplæringer er et av våre viktigste folkehelseiltak.

God tannhelse henger nøye sammen med resten av folkehelsen. Det er viktig for Arbeiderpartiet å opprettholde aktiviteten og styrke kvaliteten i denne tjenesten.

Vi vil:

- Stimulere og styrke frivilligheten ved å være en aktiv medspiller for organisasjoner, aktører og arrangører innen idrett, kunst og kultur.
- Ivareta fylkeskommunalt eierskap, styrke og utvikle kulturinstitusjonene i Nord-Trøndelag.
- Støtte og oppfordre lag og organisasjoner til å inkludere minoriteter.
- Utvikle hensiktsmessige og universelt utforma anlegg som stimulerer til bred aktivitet og konkurranseaktivitet.
- Sikre at funksjonshemmete gis likeverdige muligheter for aktivitet og deltakelse i arrangementer i idrett og kultur.

- Satse bredt på folkehelse og fysisk aktivitet i samarbeid med kommunene og frivillige organisasjoner innenfor kultur, idrett og helse.
- Videreutvikle HUNT forskningssenter som kunnskapsbase for folkehelsearbeidet, som grunnlag for ny næringsutvikling og bidra til gjennomføring av HUNT 4.
- Arbeide for å opprettholde to lokalsykehus i fylket, med akutfunksjoner og fødeavdelinger som basisfunksjon.
- Bidra til at tannhelse likestilles med øvrige helsetjenester.

REISE – BEVEGE - TRANSPORTERE

Kommunikasjoner og infrastruktur

Der kjerreveiene og skipsleia tidligere bandt folk sammen på tvers av elementer og geografi, knyttes vi i dag sterkere og sterkere sammen gjennom digitale transportløsninger.

Sammen med en stadig sterkere mobilitet i befolkninga – og sterkere aksept om lengre reisetid til skole, arbeid og fritidsopplevelser – vil mobile og digitale løsninger prege framtida vår. Utbygging av datanett og telefoni, og andre kommunikasjonsløsninger vi ennå ikke kjenner, vil derfor bli stadig viktigere. Til en viss grad kan det erstatte en del av det fysiske transportbehovet – for å løse dagligdagse gjøremål og oppsøke serviceinstanser.

Det er sagt at dagens og framtidens klaseskiller går mellom dem som behersker og benytter den nye teknologien – og dem som ikke gjør det.

Teknologi kan uansett ikke erstatte vare- og persontransport. Infrastruktur til vanns, lands og i lufta er nøkkelen til hvordan vi i Nord-Trøndelag kan transportere våre varer ut på markedet i inn- og utland og hvordan vi innbyggere skal reise.

Skal vi ha mulighet til å konkurrere på de store markedene med de varene som produseres i skog og fjell, på jorda og i sjøen, må transportvegene være gode og effektive. Eksisterende vegnett vil ikke ha god nok kapasitet til å løse framtidens varetransportbehov. En svært stor del av skogen som tas ut, har nærhet til sjøen. Strandsonens og havets ressurser kan også i vesentlig større grad transporteres med båt.

Våre innbyggere har krav på de samme mulighetene som innbyggere i sentrale strøk av landet, og god infrastruktur er grunnleggende for bolyst og vekst i våre lokalmiljøer.

Derfor må samferdselsløsningene i fylket ha høy prioritet. Vi må sikre et riks- og fylkesvegnett som er trafiksikkert og bringer oss raskt fram. Havner og farleder må bidra til at varer raskt og effektivt lastes, losses og transporteres til og fra med skip og i større grad kan ta over transport fra veg.

Rutetilbudet i lufta må ha tilfredsstillende kapasitet, nærhet og regularitet. Vi trenger også en modernisert jernbane som både kan håndtere en større godsmengde og være det beste alternativet for effektiv persontransport på Trønderbanen.

Vi vil:

- Videreføre utbygginga av bredbånd og mobildekning i hele fylket.
- Utvikle og styrke alle tre flyplasser i Nord-Trøndelag.
- Påvirke regjering og storting for å oppnå større bevilgninger til fylkesvegene for å bedre standarden generelt, fjerne flaskehalsar og ha spesielt fokus på strekninger med mye tungtrafikk.
- Følge opp helhetlig utbygging og oppgradering av E6 Hell-Steinkjer og Grong-Nordland grense, E14 Hell-Storlien og elektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen gjennom NTP.
- Arbeide for utvikling av havner og sjøtransport for å kunne realisere målet om å overføre mer gods fra veg til sjø.
- Stille krav om universell utforming ved anbudskonkurranser om persontrafikk.

SAMARBEIDE – DELTA – TRYGGE

Arbeidsgiver og arbeidsplass

Fylkeskommunen skal være en ansvarlig og god arbeidsgiver. Fylkeskommunens tjenestesteder og enheter skal oppleves som gode, mangfoldige og inkluderende arbeidsplasser.

Godt samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakernes organisasjoner er en selvfølge for å møte dagens og framtidens utfordringer. Trepertssamarbeid er en forutsetning for å ivareta partenes interesser. Lønn, arbeidsoppgaver og arbeidsforhold skal fastsettes i tråd med arbeidslivets regelverk basert på gjensidig respekt for partenes ulike roller og interesser.

Fylkeskommunen som arbeidsgiver skal medvirke til en heltidskultur. Heltid skal være et mål, deltid en mulighet.

Gjennom en tydelig innkjøpspolitikk skal fylkeskommunen etterspørre og foretrekke tilbud som ivaretar ILO-konvensjonens retningslinjer om lønns- og arbeidsforhold, og sikre at oppdrag ikke utføres av aktører som bedriver arbeidslivskriminalitet. Tilbydere skal dokumentere at fast ansatte og innleid arbeidskraft tilbys like vilkår og at det stilles samme krav om fagkompetanse. Tilbydere og underentreprenører-/leverandører skal være godkjente og aktive lærebedrifter. Når størrelsen tilsier det, kan fylkeskommunen som oppdragsgiver kreve at det skal være lærlinger på prosjektet.

Vi vil:

- Bidra til ryddig og god arbeidsgiverpolitikk i Nord-Trøndelag fylkeskommune basert på trepartssamarbeid, tariffavtaler og andre avtalte bestemmelser.
- Fremme heltidskultur i hele organisasjonen Nord-Trøndelag fylkeskommune.
- Arbeide aktivt mot arbeidslivskriminalitet gjennom en bevisst innkjøpspolitikk der en stiller tydelige krav til tilbydere til fylkeskommunale oppdrag om arbeidsvilkår, likeverdighet i lønns- og arbeidsforhold og fagkompetanse.
- Etterspørre og foretrekke lærebedrifter som aktivt bruker lærlinger.
- Sikrer majoritet av fagpersoner med fagbrev gjennom offentlige anskaffelser.
- Arbeide sammen med partene i arbeidslivet for å oppnå likelønn og øke antallet kvinner med lederansvar og redusere kjønnsdelt arbeidsliv.